

**REGIJSKO SREČANJE ZA PRIMORSKO-NOTRANJSKO IN OBALNO-KRAŠKO REGIJO v okviru 6.
Slovenskega podeželskega parlamenta**

Poročilo delavnice: KONFLIKTI NA PODEŽELJU

Hrpelje, 20.11.2025

1. Uvodna predstavitev konfliktov iz ankete za pripravo tem SPP – kateri, kje, kdo je udeležen?

Uvod sta pripravila moderator Aleš Zidar in raziskovalec dr. Andrej Udovč

Konflikte na podeželju povzročajo različni interesi, različne prioritete potreb, pomanjkanje sredstev, ukinjanje storitev na podeželskih naseljih. Pri tem se pojavljajo različni deležniki: občine, okoljske organizacije, lokalna skupnost, kmetje/lastniki zemljišč, posamezniki, društva, mladi (mešane kmetije).

Pri vrstah konfliktov gre za različne konflikte, ki jih opredeljujemo na več področij:

1. Prostorski konflikti – zmanjševanje kmetijskih zemljišč, zaraščanje, izguba kulturne krajine, prometna obremenitev, pritisk na lokalno okolje:
 - Medobčinski konflikti – urbanizacija in prostorski pritiski;
 - Dostop do ustreznih rekreacijskih površin (gradnja rekreacijskih površin, kolesarskih stez) v povezavi z možnostjo njihove širitve in uporabe) med kmeti/lastniki zemljišč in rekreativci, gibanje (hoja in vožnja po travnikih, njivah in gozdovih);
 - Širjenje industrijske cone na kmetijska zemljišča (konflikt občina, gospodarstvo, kmetje);
 - Širjenje naselij ali turističnih dejavnosti na kmetijska zemljišča;
 - Spremembe namembnosti kmetijskih zemljišč v zazidljive parcele;
 - Protipoplavna zaščita: različni pogledi deležnikov in interesnih skupin na reševanje poplavne varnosti (stroka, država)
2. Okoljski konflikti:
 - zaradi sečnje gozdov ali onesnaževanja;
 - Dostop do naravnih virov;
 - Konflikt zaradi intenzivne kmetijske prakse: onesnaževanje zraka (škropljenje), hrup, smraden gnoj, promet s kmetijsko mehanizacijo. Opažena tudi nasprotja glede varstva okolja in prostora (npr. omejevanje uporabe pesticidov), izvajanja običajnih kmetijskih praks (paša);
 - Konflikt je med naravovarstveniki, investitorji in kmeti (postavitev vetrnih elektrarn...);
 - Problem divjadi – kmetje, lovci, ohranjanje populacij velikih zveri (medved, volk, šakal), druge divjadi (jelenjad, divji prašiči) in različnih rastlinskih habitatov.
3. Socialni konflikti: med novimi priseljenci, ki imajo drugačna pričakovanja glede bivanja na podeželju, in obstoječimi prebivalci; udeleženi: posamezniki, krajevne skupnosti,
 - Konflikti zaradi priseljevanja in naseljevanja;
 - Medgeneracijski konflikti (podeželje - starejši/mladi - odseljevanje mladih s kmetij), omejene zaposlitvene možnosti za mlade, opuščanje podeželja in dnevne delovne migracije, pomanjkanje oskrbe za starejše;
 - Stanovanjska problematika – mlade družine; prazne hiše;
 - Konflikti zaradi infrastrukture, socialne izključenosti in dostopa do kakovostnih storitev na podeželju;
 - Kulturni konflikti in spremembe identitete,
4. Turistični konflikti – trikotnik med lokalnim prebivalstvom, ponudniki in obiskovalci (turisti), izvajanje turistične dejavnosti, ki v določenem kratkem obdobju močno obremenjuje prostor in vpliva na vse ostale dejavnosti. Masovni turizem.

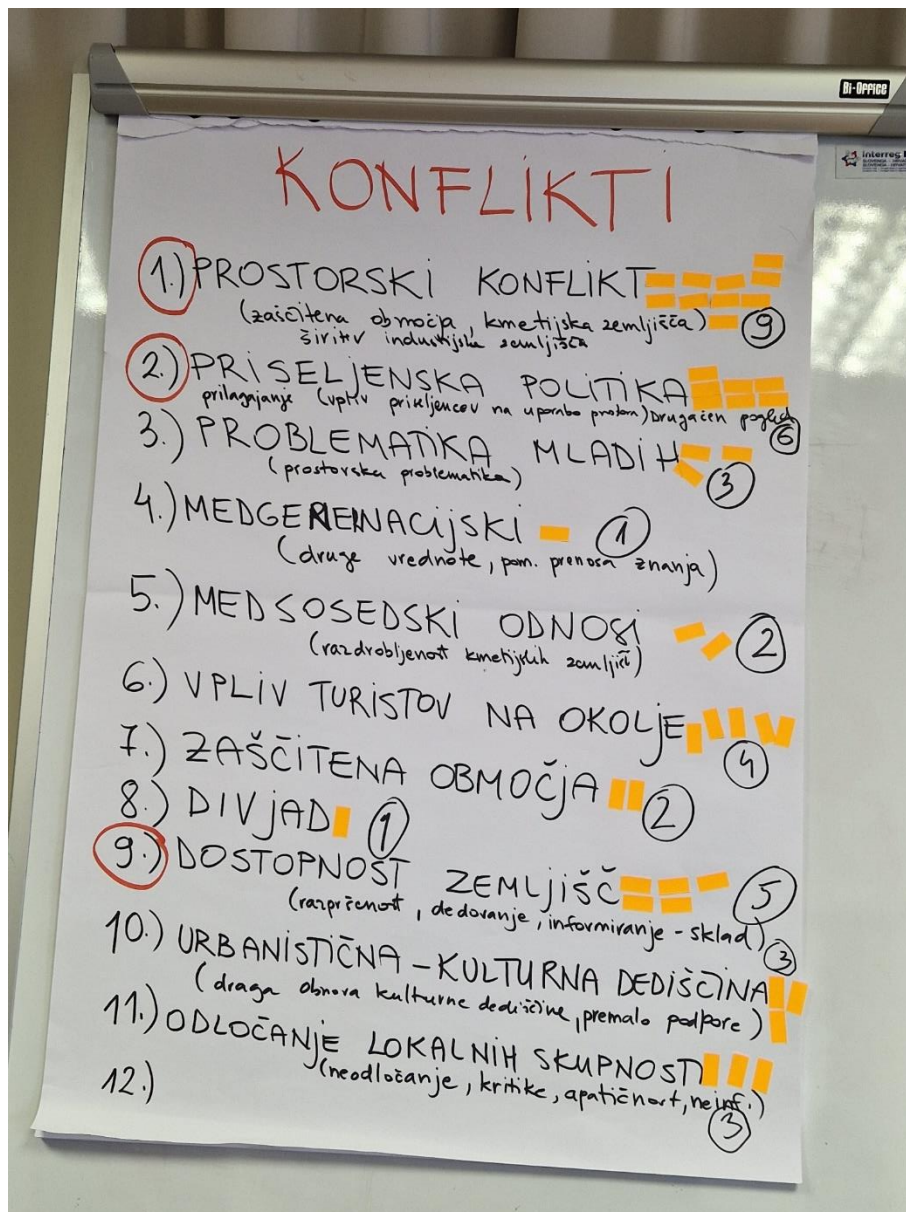
2. Potek delavnice:

Na delavnici je bilo prisotnih 19 udeležencev, ki so bili razporejeni v štiri skupine, vsaka skupina pa je v dveh zaporednih krogih iskala vzroke in rešitve za različne konflikte.

Razprava je bila izvedena z metodo World Café, ki omogoča strukturirano, vključujočo in dinamično obravnavo kompleksnih tem. Metoda temelji na krožnem prehajanju med omizji in postopnem nadgrajevanju idej, kar omogoča, da se vzpostavi celovita in skupno oblikovana slika obravnavanega področja.

V prvem krogu so udeleženci po skupinah iskali odgovor na vprašanje **Katere vrste konfliktov opazate v vašem okolju?**

Po dobrih 20 minutah razprave so skupine predstavile vrste konfliktov, pri tem so že v predstavitvi ocenili, kateri tri konflikti so najpomembnejši in jih je potrebno pričeti reševati prioritetno. Seveda so se pri nekaterih skupinah pojavljali isti konflikti, zato je bila za nadaljevanje delavnice pripravljena enotna preglednica, ki je izpostavil 12 najpomembnejših konfliktov (Slika 1)

V premoru med dvema krogoma, so sodelujoči z tremi glasovi izbrali tri najpomembnejše konflikte od naštetih 11, ki so bili:

1. **Prostorski konflikti (konflikti uporabe prostora)**, ki so zajemali konflikte na zaščitениh območjih, kmetijskih zemljiščih in širitvi industrijskih zemljišč. V to kategorijo nedvomno sodijo tudi problem zaščitениh območij z omejitvami in strožimi režimi uporabe prostora ter problem vpliva turistov na uporabo podeželskega prostora in vpliva na okolje.
2. **Priseljenska politika**, ki ustvarja konflikte pri uporabi prostora, prilaganju na obstoječe stanje območja, različnimi pogledi na reševanje problematičnih situacij.
3. **Dostopnost kmetijskih zemljišč**, ki se kaže v razdrobljenosti kmetijskih zemljišč, dedovanju le teh, problemu medgeneracijskih in medsosedskih odnosov zaradi dedovanja, lastništva zemljišč in objektov ter informiranju o statusu zemljišč (poudarjena vloga Sklada kmetijskih zemljišč).

V drugem krogu so udeleženci med tremi izbranimi konflikti iskali odgovor na naslednji vprašnji:

Kateri so najpogostejši vzroki navedenih konfliktov?

Kako lahko te konflikte zmanjšamo ali rešimo – iščemo predloge za rešitev konfliktov?

Po drugem krogu so udeleženci predstavili izbrane rešitve, predloge, pobude po skupinah in za vsak prioretiziran konflikt identificirali akterje. Za reševanje konflikta je zelo pomembno vedeti kdo so akterji, kakšen je njihov interes in kakšna je njihova moč odločana/vplivanja, ker od tega je potem odvisna strategija reševanja konflikta. Skupni rezultati po izvedenih predstavitev po skupinah so naslednji:

1. Prostorski konflikti (konflikti uporabe prostora):

- a. Identificirani akterji:
 - Kmetije, investitorji,
 - podjetniki, občine (lokalne skupnosti),
 - država, ZVKD, ZVN, Evropa
- b. Rešitve:
 - priprava strateškega načrta upravljanja z zemljišči, pomembno vključevanje vseh akterjev v načrtovanje dokumenta
 - država mora poskrbeti za hitrejša postopke priprave in spremembe dokumentov, bolj prilagojena in manj birokratska zakonodaja
 - boljša informiranost o nameravanih spremembah prostorskih načrtov, upravljanja in dogajanja z zemljišči

2. Priseljenska politika (priseljevanje):

- a. Identificirani akterji:
 - Lokalni prebivalci
 - Delavci – migranti
 - Podjetja
- b. Rešitve:
 - Občinska strategija (za različne problematike stanovanjske / zdravstvene / šolske / starejše
 - Lokalna komunikacija
 - Oblikovanje kataloga običajev
 - Vključevanje podjetij (zaposlovalcev) v proces integracije

3. Dostopnost kmetijskih zemljišč:

- a. Identificirani akterji:
 - država
 - lastniki – dediči

- sklad kmetijskih zemljišč
- b. Rešitve:
 - Potreba po sistemski zakonodaji
 - Inštitucija, ki prevzame skrbništvo neoskrbovanih zemljišč ali objektov (oddaja, zakup, najem)
 - Povezovanje inštitucij za hitrejše reševanje problemov
 - Uporaba sistema prednostnih upravičencev pri zasebnem najemu zemljišč

Pri vsaki skupini je bil določen zapisovalec, ki je skupaj z sodelujočimi beležil ključne misli, opažanja, izzive ter predlagane rešitve. Tako je bil zagotovljen konsistenten, neprekinjen tok informacij, ki je bil predstavljen na predstavitvi ugotovitev vsake skupine.

Poročilo temelji izključno na zapisanih prispevkih udeležencev, brez dodatnih interpretacij ali vsebinskih razširitev, kar zagotavlja objektivnost in verodostojnost predstavljenih ugotovitev.

Poročevalec in moderator: Aleš Zidar

Zapisničarka: Andreja Premrl

Tehnika: Vesna Kuret

Strokovna pomoč: dr. Andrej Udovč